

PREKMURSKO DRUŠTVO GENERAL MAISTER

Kardoševa ulica 2, 9000 Murska Sobota
Spletna stran: <http://www.pdgms.si/>
E-pošta: info@pdgms.si
pdgm.murska.sobota@gmail.com

Številka: 22/2016
Datum: 14. 10. 2016

Mestna občina Murska Sobota
dr. Aleksander Jevšek, župan
Kardoševa ulica 2
9000 Murska Sobota

Zadeva: Pobuda za postavitve spominskega obeležja dr. Matiji Slaviču ob praznovanju stote obletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

Zveza: obisk delegacije društva pri županu MO MS, dne 21. 4. 2016

Spoštovani,

na predstavitvenem obisku dne 21. 4. 2016 smo Vam predstavili cilje in načrte novoustanovljenega Prekmurskega društva general Maister, ki kot neprofitna, oz. nepridobitna asociacija civilne družbe deluje na družbenem, kulturnem, umetniškem, izobraževalnem, znanstvenem in športnem področju, s ciljem razvijanja in utrjevanja domoljubja. Obisk je bil namenjen predvsem prepoznavi skupnih interesnih točk društva in Mestne občine Murska Sobota, dogovoru o njihovem nadaljnjem prenosu v naša programska in projektna izhodišča, ter načinu njihovega uresničevanja.

V pogovoru smo se dotaknili tudi obeleževanja različnih obletnic pomembnih dogodkov, ki so mejniki v oblikovanju slovenske državnosti in kar je najpomembneje za ta prostor, mejniki v oblikovanju zavesti Prekmurcev kot dela slovenskega nacionalnega telesa in ozemlja.

V letu 2019 obeležujemo stoto obletnico združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Pomembnosti tega praznika ni potrebno posebej poudarjati, saj je s priključitvijo Prekmurja Kraljevini SHS bilo komaj po prvi svetovni vojni rešeno narodnostno vprašanje

Matična številka: 4088123000
Davčna številka: 61255602 (nismo davčni zavezanci)
Transakcijski račun: SI56 6100 0001 4056 229 (Delavska hranilnica D.D. Ljubljana)

tukajšnjega življa, ki je po 900 letih ločenega razvoja tako znova postal del matičnega slovenskega naroda. To dejanje, za katerega je v največji meri zaslužen prav dr. Matija Slavič, je eden od zgodovinskih gradnikov današnje ozemeljske celovitosti Republike Slovenije.

Dr. Slavič je, izhajajoč iz svojega velikega poznavanja narodnostnih, jezikovnih, zemljepisnih, gospodarskih, političnih in zgodovinskih razmer v Prekmurju, kot član delegacije Kraljevine SHS na mirovni konferenci v Parizu, pomembno pripomogel k odločitvi Vrhovnega sveta konference, sprejete dne 9. julija 1919, o priključitvi Prekmurja Kraljevini SHS. Kot dober poznavalec prekmurske preteklosti ter takratnega aktualnega položaja in razmer, je dr. Slavič priključitev prekmurskih, med Muro in Rabo živečih Slovencev k matični domovini utemeljeval z argumenti poseljenosti, avtohtonosti prebivalstva in jezika kot osnovnega gradnika kulturne in narodne zavesti in pripadnosti. Dr. Slavič je za potrebe mirovne konference pripravil barvno etnografsko karto Prekmurja, ki je nazorno prikazovala naseljenost in etnično pripadnost prekmurskih Slovencev med Muro in Rabo po podatkih ljudskega štetja iz leta 1890. Karta je dopolnjevala dve podrobni Slavičevi študiji o Prekmurju, napisani v francoščini, v katerih je pokazal izredno poznavanje problematike prekmurskih Slovencev. Ob veliki podpori majorja D. W. Johnsona, ameriškega izvedenca Teritorialne komisije pri mirovni konferenci, sicer profesorja na univerzi Columbia v New Yorku, je dr. Slavič dosegel, da je mirovna konferenca dne 20. maja 1919 sprejela Johnsonov predlog razmejitve po razvodnici med Rabo in Muro. Dr. Slavič o Johnsonovih zaslugah za prekmurske meje, določene po prvi svetovni vojni, tudi zapiše: „Obveljala je torej v Prekmurju meja, ki jo je določil Johnson, ki ima največ zaslug, da smo prišli z državno mejo čez Muro. Zato si ta ameriški profesor zasluži, da dobi v tej naši Slovenski krajini dostojen spomenik.“

Člani antantne mirovne konference so zahvaljujoč prizadevanjem dr. Matije Slaviča, poleti 1919 ozemlje Prekmurja dodelili Sloveniji v okviru novo nastale Države SHS, kasneje Jugoslavije. Dne 12. avgusta 1919 so Prekmurje zasedle jugoslovanske čete, dne 17. avgusta pa je na množičnem ljudskem zborovanju v Beltincih, na katerem se je zbralo več kot 20.000 ljudi, vojska oblast predala civilnemu upravitelju.

Dr. Matija Slavič je imel pomembno vlogo tudi pri dokončni vzpostavitvi meja med Jugoslavijo in Madžarsko v delu, ki se nanaša na Prekmurje, in sicer kot izvedenec na konferenci julija 1922 v Londonu. Ivan Jerič, prekmurski domoljub in Maistrov borec, je

Matična številka: 4088123000
Davčna številka: 61255602 (nismo davčni zavezanci)
Transakcijski račun: SI56 6100 0001 4056 229 (Delavska hranilnica D.D. Ljubljana)

takrat zapisal: „Za zmago se moramo zopet zahvaliti našemu ekspertu na mirovni konferenci dr. Matiji Slaviču.“

Prizadevanja slovenskih domoljubov, ki so najbolj zaslužni za danes slovensko Prekmurje, so bila doslej iz nerazumljivih razlogov prezrta. Prav je, da končno pretrgamo z zgodovinsko slepoto in ignoranco ter tem ljudem ob tako velikem prazniku, za praznovanje katerega so zaslužni prav oni, končno postavimo dostojen spomenik ali vsaj obeležje.

Pomembno vlogo v praznovanju tega zgodovinskega dogodka bo kot regionalno kulturno, gospodarsko in upravno središče Prekmurja nedvomno imela tudi Mestna občina Murska Sobota. Ker Prekmurje doslej še ni izkazalo primerne časti niti dr. Matiji Slaviču, niti ameriškemu izvedencu Teritorialne komisije pri mirovni konferenci majorju D. W. Johnsonu, ki je po Slavičevih pričevanjih kot predstavnik takrat novonastajajoče svetovne velesile ZDA imel pri določevanju meje v Prekmurju odločilno besedo, Prekmursko društvo general Maister Murska Sobota predlaga, da Mestna občina Murska Sobota, njeni organi in službe, v okviru priprav na praznovanje stote obletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki bo leta 2019:

- **preuči možnost postavitve ustreznega spominskega obeležja (spominske plošče/doprsnega kipa/spomenika) dr. Matiji Slaviču v Murski Soboti,**
- **preuči možnost poimenovanja/preimenovanja določenega mestnega trga ali ulice v Murski Soboti po dr. Matiji Slaviču, ter po dokončni preučitvi in evalvaciji njegove zgodovinske vloge tudi po ameriškemu izvedencu Teritorialne komisije pri mirovni konferenci majorju D. W. Johnsonu.**
- **pristopi k zbiranju namenskih finančnih sredstev za uresničitev tega predloga.**

Predlagamo, da Mestna občina Murska Sobota, kot nosilec in koordinator aktivnosti oblikuje posebno komisijo, sestavljeno iz predstavnikov civilne družbe, veteranskih in domoljubnih organizacij, združenj in gibanj, kulturnih ter znanstvenih organizacij in ustanov, ter predstavnikov mestnih oblasti, ki bo po sprejetju ustreznih odločitev in formalnih sklepov pristopila k uresničevanju zamisli.

Prekmursko društvo general Maister Murska Sobota išče navdih za svoje delovanje v zgodovinskem izročilu slovenskih domoljubov, predvsem dediščini generala Maistra in

Matična številka: 4088123000
Davčna številka: 61255602 (nismo davčni zavezanci)
Transakcijski račun: SI56 6100 0001 4056 229 (Delavska hranilnica D.D. Ljubljana)

njegovih sodobnikov, med katere nedvomno spada tudi dr. Matija Slavič. Prav iz razlogov, ki temeljijo na neovrgljivih zgodovinskih dejstvih, smo čutili moralno dolžnost podati zgoraj navedene predloge, katerih uresničitev bi dokončno opravila z neljubim zgodovinskim prezirom in posledično s slabo vestjo vseh prekmurskih domoljubov.

Prosim vas, da naš predlog preučite in nam sporočite, ali bo potrebno predlog pred odločanjem organom Mestne občine Murska Sobota predstaviti tudi neposredno. Obveščanje je možno tudi preko telefona št. 041 696 225 (predsednik društva mag. Marjan Farič), ali št. 051 314 226 (podpredsednik dr. Alojz Šteiner).

S spoštovanjem,

mag. Marjan Farič
predsednik

Poslano : Mestni svet MO MS

Vsem domoljubnim in veteranskim organizacijam na območju MO MS

Matična številka: 4088123000
Davčna številka: 61255602 (nismo davčni zavezanci)
Transakcijski račun: SI56 6100 0001 4056 229 (Delavska hranilnica D.D. Ljubljana)